31980L0155

L 33/8 *EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS* 11.2.1980.

PADOMES DIREKTĪVA

(1980. gada 21. janvāris)

par normatīvo vai administratīvo aktu noteikumu koordinēšanu attiecībā uz vecmātes aroda sākšanu un veikšanu

(80/155/EEK)

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 49., 55. un 66. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu (1),

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu (2),

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu (3),

tā kā saskaņā ar Līguma 57. pantu ir jāveic to normatīvo vai administratīvo aktu noteikumu koordinēšana, kas attiecas uz vecmātes aroda sākšanu un veikšanu; tā kā saistībā ar veselības aizsardzības apsvērumiem Kopienā ir jāvirzās uz attiecīgo speciālistu darbības jomas un to sagatavošanas kopīgu definīciju; tā kā uzskata, ka šim nolūkam nav vēlams uzspiest vienotu mācību programmu visām dalībvalstīm; tā kā tām, gluži otrādi, būtu jādod iespējami lielāka brīvība attiecībā uz mācību organizēšanu; tā kā labākais risinājums tādēļ ir noteikt minimālos standartus;

tā kā šo darbību koordinēšana, kā paredzēts šajā direktīvā, neizslēdz turpmāku koordinēšanu;

tā kā, ciktāl tas attiecas uz mācībām, vairākums dalībvalstu šobrīd nenošķir vecmātes, kuras darbojas savā arodā kā darbinieki, un tās, kuras ir pašnodarbinātas personas; tā kā šā iemesla dēļ šķiet nepieciešams paplašināt šīs direktīvas piemērošanu attiecībā uz vecmātēm, kas darbojas kā darbinieki,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Dalībvalstis atļauj sākt un izvērst vecmātes arodu ar amata nosaukumiem, kas minēti Direktīvas 80/154/EEK (4) 1. pantā, ar nosacījumu, ka attiecīgajai personai ir diploms, atestāts vai cits kvalifikāciju apliecinošs dokuments dzemdniecībā, kas garantē, ka attiecīgā persona kopējā mācību laikā ir apguvusi:

a) atbilstīgas zināšanas tajās zinātnēs, uz ko pamatojas vecmātes arods, jo īpaši dzemdniecībā un ginekoloģijā;

b) atbilstīgas zināšanas par aroda ētiku un tiesību aktiem, kas attiecas uz arodu;

c) detalizētas zināšanas par bioloģiskajām funkcijām, anatomiju un psiholoģiju dzemdniecības jomā un arī attiecībā uz jaundzimušajiem, kā arī zināšanas par sakarībām starp cilvēka veselības stāvokli, fizisko un sociālo vidi un tā uzvedību;

d) atbilstīgu klīnisko pieredzi, kas iegūta apstiprinātās iestādēs kvalificētu vecmāšu un dzemdniecības speciālistu uzraudzībā;

e) atbilstīgu izpratni par medicīnas darbinieku sagatavošanu un pieredzi darbā ar tiem.

2. Pirmajā punktā minētās mācības ietver:

— vai nu pilna laika kursu dzemdniecībā, kas ietver vismaz trīs gadus praktisku un teorētisku studiju un kurā uzņem tikai personas, kas pabeigušas vismaz pirmās 10 vispārējās izglītības klases,

— vai arī pilna laika kursu dzemdniecībā, kas ilgst vismaz 18 mēnešus un kurā uzņem tikai personas, kam ir Direktīvas 77/452/EEK (5) 3. pantā minētais diploms, sertifikāts vai cits vispārējās aprūpes māsas kvalifikāciju apliecinošs dokuments.

3. Otrā punkta pirmajā ievilkumā paredzētais kurss dzemdniecībā ietver vismaz pielikumā noteiktās mācību programmas priekšmetus.

(1) OV C 18, 12.2.1970., 1. lpp.
(2) OV C 101, 4.8.1970., 26. lpp.
(3) OV C 146, 11.12.1970., 17. lpp.
(4) OV L 33, 11.2.1980., 1. lpp.
(5) OV L 176, 15.7.1977., 1. lpp.

Otrā punkta otrajā ievilkumā paredzētais kurss ietver vismaz pielikumā noteiktās mācību programmas priekšmetus, kas nav bijuši ietverti līdzvērtīgā māsu mācību kursā.

4. Dalībvalstis nodrošina to, ka iestāde, kurā sagatavo vecmātes, ir atbildīga par teorijas un prakses koordināciju visā mācību programmā.

Pielikuma A daļā minētās teorētiskās un praktiskās mācības ir proporcionālas un saskaņotas ar tā paša pielikuma B daļā minēto vecmāšu klīnisko praksi tā, lai piemērotā veidā būtu iespējams apgūt 1. punktā minētās zināšanas un pieredzi.

Klīniskā sagatavošana notiek pārraudzītas prakses veidā slimnīcu nodaļās vai citos medicīnas dienestos, kurus apstiprinājušas kompetentās iestādes vai struktūras. Šīs prakses daļa ir studējošo vecmāšu piedalīšanās attiecīgo nodaļu darbā, ciktāl tas sekmē to apmācību. Vecmātes apgūst pienākumus, kas saistīti ar to arodu.

2. pants

Pēc periodiskas 1. panta 2. punktā paredzēto dažādo mācību kursu rezultātu pārbaudes Komisija sagatavo savu pirmo ziņojumu Padomei sešus gadus pēc šīs direktīvas izziņošanas. Minēto pārbaudi veic ar Vecmāšu sagatavošanas padomdevējas komitejas palīdzību.

Ņemot vērā šīs pārbaudes rezultātus, Komisija iesniedz priekšlikumus grozījumiem, kas vērsti uz to minimālo kritēriju saskaņošanu, kuri noteikti attiecībā uz minētajiem mācību kursiem ar nosacījumiem, kas paredzēti Direktīvas 80/154/EEK 2. panta 1. punkta pirmā ievilkuma apakšievilkumā un otrajā ievilkumā. Padome nekavējoties lemj par šiem priekšlikumiem.

3. pants

Neatkarīgi no 1. panta dalībvalstis var atļaut daļlaika mācības saskaņā ar kompetento valstu iestāžu apstiprinātiem nosacījumiem.

Kopējais daļlaika mācību ilgums nedrīkst būt mazāks nekā pilna laika mācību ilgums. Daļlaika mācību veids nedrīkst ietekmēt to kvalitāti.

4. pants

Dalībvalstis nodrošina, ka vecmātēm ir tiesības sākt un veikt vismaz šādu darbību:

1. sniegt pilnīgu informāciju un konsultācijas ģimenes plānošanā;

2. noteikt grūtniecību un kontrolēt normālu grūtniecības norisi; veikt apskates, kas nepieciešamas normālas grūtniecības attīstības kontrolei;

3. nozīmēt vai ieteikt apskates, kas nepieciešamas iespējami agrai apdraudētas grūtniecības diagnosticēšanai;

4. sniegt vecāku sagatavošanas programmu un pilnīgu sagatavošanu bērna dzimšanai, iekļaujot konsultācijas attiecībā uz higiēnu un barošanu;

5. rūpēties par māti un sniegt palīdzību dzemdību laikā, kā arī ar attiecīgiem klīniskajiem un tehniskajiem līdzekļiem uzraudzīt augļa stāvokli dzemdē;

6. veikt spontānu dzemdību pieņemšanu, tostarp vajadzības gadījumā epiziotomijas veikšanu un, ārkārtas gadījumos, dzemdību pieņemšanu tūpļa guļas gadījumos;

7. pazīt brīdinājuma pazīmes par novirzēm no normas mātē vai bērnā, kuru dēļ būtu jāvēršas pie ārsta, kā arī vajadzības gadījumā palīdzēt ārstam; veikt nepieciešamos ārkārtas pasākumus ārsta prombūtnē, jo īpaši manuālā placentas atdalīšanā, kam varētu sekot manuāla dzemdes izmeklēšana;

8. izmeklēt jaundzimušo un rūpēties par viņu, uzņemties visus pasākumus, kas ir vajadzīgi gadījumā, ja nepieciešama nekavējoša atdzīvināšana, un veikt to;

9. rūpēties par māti un uzraudzīt tās stāvokļa attīstību pēcdzemdību laikposmā, kā arī sniegt mātei visas nepieciešamās konsultācijas par bērna aprūpi, lai ļautu tai nodrošināt jaundzimušā optimālu attīstību;

10. veikt ārsta parakstīto ārstēšanu;

11. izdarīt visus nepieciešamos ierakstus.

5. pants

Šo direktīvu attiecina arī uz tiem dalībvalstu pilsoņiem, kuri saskaņā ar Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulu (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā [1] veic vai veiks kādu no Direktīvas 80/154/EEK 1. pantā minētajām darbībām kā darbinieki.

[1] OV L 257, 19.10.1968., 2. lpp.

6. pants

1. Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai trīs gados pēc šīs direktīvas izziņošanas izpildītu tās prasības, un par to nekavējoties informē Komisiju.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus galvenos savu tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

7. pants

Ja dalībvalsts, piemērojot šo direktīvu, sastopas ar būtiskām grūtībām noteiktās jomās, Komisija kopā ar attiecīgo valsti izskata šīs grūtības un lūdz atzinumu Veselības aizsardzības vecāko amatpersonu komitejai, kas izveidota ar Lēmumu 75/365/EEK [1], kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Lēmumu 80/157/EEK [2].

Vajadzības gadījumā Komisija iesniedz Padomei attiecīgus priekšlikumus.

8. pants

Ne vēlāk kā sešus gadus pēc šīs direktīvas izziņošanas Padome pēc Komisijas priekšlikuma un pēc Padomdevējas komitejas atzinuma saņemšanas lemj par to, vai būtu jāatceļ vai jāsamazina pielikuma B daļas trešajā punktā paredzētās atkāpes darbības joma.

9. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1980. gada 21. janvārī

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

G. MARCORA

---

[1] OV L 167, 30.6.1975., 19. lpp.
[2] OV L 33, 11.2.1980., 15. lpp.

PIELIKUMS

MĀCĪBU PROGRAMMA VECMĀTĒM

Mācību programmu diploma, sertifikāta vai cita vecmātes kvalifikāciju apliecinoša dokumenta iegūšanai veido šādas divas daļas:

A. TEORĒTISKĀS UN TEHNISKĀS NODARBĪBAS

a) **Vispārīgie priekšmeti.**

1. Vispārīgā anatomija un fizioloģija.
2. Vispārīgā patoloģija.
3. Vispārīgā bakterioloģija, virusoloģija, parazitoloģija.
4. Vispārīgā biofizika, bioķīmija un radioloģija.
5. Pediatrija, īpaši saistībā ar jaundzimušajiem.
6. Higiēna, veselības mācība, profilaktiskā medicīna, agrīna slimību diagnosticēšana.
7. Barošana un dietoloģija, īpaši saistot to ar sievietēm, jaundzimušajiem un maziem bērniem.
8. Vispārīgā socioloģija un sociālās medicīniskās problēmas.
9. Vispārīgā farmakoloģija.
10. Psiholoģija.
11. Mācīšanas principi un metodes.
12. Tiesību akti izglītības un sociālajā jomā un veselības aizsardzības organizācija.
13. Arodētika un tiesību akti, kas attiecas uz arodu.
14. Dzimumaudzināšana un ģimenes plānošana.
15. Mātes un bērna tiesiskā aizsardzība.

b) **Vecmāšu aroda profilējošie priekšmeti.**

1. Anatomija un psiholoģija.
2. Embrioloģija un augļa attīstība.
3. Grūtniecība, dzemdības un pēcdzemdību laikposms.
4. Ginekoloģiskā un dzemdību patoloģija.
5. Sagatavošana dzemdībām un vecāka statusam, ietverot psiholoģiskos aspektus.
6. Sagatavošanās bērna saņemšanai (ietverot zināšanas par dzemdniecībā izmantojamo tehnisko aprīkojumu un tā lietošanu).
7. Atsāpināšana, anesteziloģija un atdzīvināšana.
8. Jaundzimušā psiholoģija un patoloģijas.
9. Jaundzimušā aprūpe un uzraudzība.
10. Psiholoģiskie un sociālie faktori.

B. PRAKTISKĀ APMĀCĪBA UN KLĪNISKĀ PRAKSE

Šī sagatavošana ir jāveic attiecīgā pārraudzībā.

1. Grūtnieču konsultēšana, ietverot vismaz 100 pirmsdzemdību izmeklēšanas.
2. Vismaz 40 grūtnieču uzraudzība un aprūpe.

3. Praktikantam būtu personīgi jāveic vismaz 40 bērna saņemšanas; ja šo skaitu nevar sasniegt tādēļ, ka trūkst dzemdētāju, to var samazināt, mazākais, līdz 30, ar noteikumu, ka praktikants piedalās vēl 20 bērna saņemšanās.

4. Dalība vienās vai divās dzemdībās, kad bērnam ir tūpļa guļa.

5. Epiziotomijas apguve un ievads brūču sašūšanā.

6. Četrdesmit tādu sieviešu uzraudzība, kurām ir riska grūtniecība.

7. Vismaz 100 pēcdzemdību pārbaudes un veselīgu jaundzimušo pārbaudes.

8. Māšu un jaundzimušo uzraudzība un aprūpe, ietverot pirms laika, pēc laika dzimušus jaundzimušos, jaundzimušos ar zemu ķermeņa masu vai slimus jaundzimušos.

9. Aprūpe ginekoloģijas un dzemdniecības patoloģiju gadījumos, kā arī jaundzimušo un mazu bērnu slimību gadījumos.

10. Ievads aprūpē vispārēju patoloģiju gadījumos medicīnas un ķirurģijas jomā.